

Krónika

„Gyógyszertárban nőtem föl...”

Láng Miklós 70 éves

Naponta találkozunk a szerkesztőségben, mégis keveset tudunk egymásról. A napi munka elveszi az időnket a kiadós beszélgetésektől. Most, hogy több mint három évtizeden át volt technikai szerkesztőnk, szerkesztőbizottságunknak jelenleg is aktív tagja, Láng Miklós hamarosan 70 éves lesz, sort kerítettünk erre a beszélgetésre, mégpedig a barátságos Üllői úti lakásban, ahol a mértéktartóan modern berendezés a háziasszony ízlését dicséri, míg a falakról ránkt tekintő, értékes Vidovszky-festmények a házigazda gyűjtéséből származnak. Egy csésze tea mellett ülve teszem föl az első kérdést.

— Azt tartják: az ember életét meghatározza az, hogy mikor és hová születik, azaz a kor és a családi körülmények.

— Igen, a kor jelentős befolyásoló tényező, de a család is, amelyikbe beleszületik az ember. 1919 őszén történelmi időkét élt át az ország: november 16-án vonult be Horthy fővezér — darutollas „leventéi” élén — a fővárosba, s így lettem én, a két nappal előbb született csecsemő, a keresztségben Miklós, Levente. Neveltetésemre rányomta bélyegét a szörnyű — maig is ható — trianoni tragédia. Aztán a pénzromlás, a világgazdasági válság, majd a II. világháború. Ez, meg az ezt követő Rákosi-féle rémuralom teljesen szétszórta a családot. De az a szeretetteljes ám szigorú, következetes nevelés, amiben otthon — öten fiúk — részesültünk, meg a cserkészlet, amelynek törvényeit egész életem során igyekeztem megtartani, meghatározója lett életemnek, s nagy erőt adott akkor, amikor a születémet korán elvesztettem.

— Manapság sok szó esik arról, hogy hazánkfiainak nincsenek fölkészülve esetleges pályamódosításokra. A te pályádon sok cikcakk volt, hogyan fogadtad ezt?

— A Kereskedelmi Akadémián sokoldalú képzést kaptunk a gyakorlati életre is. Előbb Pesten helyezkedtem el, de a háborús események miatt visszatértem szülővárosomba, Békéscsabára, a nagyapám-alapította Réthy-gyárba. Itt könnyen ment a beilleszkedés, hiszen a gyógyszertárban és a hozzá tartozó gyógyszervegyészeti gyárban nőtem föl. A katonai behívó, majd a 14 hónapos amerikai hadifogság kitérőt jelentett, de azután, — bár nehezebb körülmények között — folytathattam a munkámat, ahol abba hagytam. A gyárat 1949-ben államosították, majd ostoba módon felszámolták: ekkor a Tevan (most Kner) Nyomdához helyeztek át. A lakásunkból 1951-ben törvénytelenül kitétek, ezért a fővárosba költöztünk, ahol a Révai Nyomdába kerültem.

— Ez adta a gondolatot, hogy az induló „Gyógyszerészet” meghívjon technikai szerkesztőnek?

— Pontosan. 1956 decemberében kezdett formálódni a lap megindításának gondolata. Fivérem, dr. Láng Béla kapott felelős szerkesztői megbízást, s ő hívott engem segítségül. Dr. Végh Antal volt a főszerkesztő — akinek nem tudok elég hálás lenni azért a sok jó és okos dologért, bölcs világszemléletért, amit tőle tanulhattam együttműködésünknek mintegy másfél évtizede alatt —, dr. Kovács László pedig a szerkesztő (aki szegedi kitérője után ismét visszakerült a laphoz). Itt dolgoztam több mint 31 éven át.

— Mondanál erről a korszakról valamit?

— Nem könnyű; rengeteg izgalmas eseménye volt ennek a több mint három évtizednek, de kézirat hiány miatt aggódnunk talán mindössze egyszer volt okunk. A múlt évi bővítésünk inkább a kéziratok torlódása volt a jellemző. Izgalommal járt a sorozatos helyváltoztatásunk; míg a jelenlegi helyünkre eljutottunk (ahol először kapott a szerkesztőség különös helyét), hat helyet jártunk be. Adott a szerkesztőségünknek helyet a Gyógyért Laboratórium, az OGYI, a Gyógyszerészeti Kémiai Intézet, a Gyógyszerészeti Intézet, a Fővárosi Tanács Gyógyszertári Központja. Most meg az EGIS

Gyógyszergyár „vendégei” vagyunk, de a gyár terjeszkedési tervei miatt ez a helyünk se tűnik véglegesnek. Változtak a felelős szerkesztők, meg a szerkesztők is. Változott lapunk kiadója, nyomdája: terjedelme, kivitele, ára; több kitűnő munkatársunk eltávozott az élők sorából — egyszóval rengeteg eseménye volt ennek a kornak. Csak egyvalami volt állandó: a mindenkori szerkesztőség szakmaszeretete, hite, lelkesedése, szolgálni akarása! Ez a szellem fogott meg engem ilyen hosszú időre. Izgulnivalónk volt gyakran a megjelenés időpontja miatt is. Lapunk néha akár több hónapot is késett, de például a kongresszusi különszámok esetében ezt föltétlenül el kellett kerülni, hiszen a megfelelő számot a résztvevők kezébe kellett adnunk. Izgulunk eleget a különféle formákban jelentkezett sajtóhibák miatt is; hiába javítottunk még akár a tördelt levonaton is, ennek eredményét már nem láttuk, csak a kész lapban szüzenkezhettünk a hibák miatt. Egyszer például egy cikkben annyi hiba maradt benne, hogy az egészet újból le kellett közölnünk. Szóval a szerkesztéshez jó idegek kellene...

— De térjünk vissza a főfoglalkozásodhoz, hiszen a szerkesztést sokáig társadalmi munkában, de később is egyéb munkád mellett végezted.

— Hét év után a nyomdából áthívtak a papíripar. Előbb az ország papírimportjának szervezését, intézését kaptam igen komoly, szép feladatul, majd — miután megkaptam a feddhetetlenségi igazolást — az ország legnagyobb pénzügyi osztályának vezetését bízták rám. Úgy hat év után — a papíriparban történt átszervezés miatt — elfogadtam egy másik országos vállalat meghívását, ahol hamarosan a miskolci üzem főkönyvelője lettem, s ugyanott Kiváló dolgozó.

— Mi volt ezalatt a Gyógyszerészettel?

— Pendliztem. Ha a nyomda szorított, hétközben is felszaladtam Pestre, s a hétvégeket pedig mindig munkával töltöttem el, hogy a lapnál fönnakadás ne legyen. Ez azonban nagyon terheléssé vált, ezért 1970-ben — ismét állást változtatva — végleg visszakerültem a fővárosba, anyagellátási főosztályvezetőként. (Itt is megkaptam a Kiváló dolgozó kitüntetését.) Az évtizedeken át végzett erőltetett munkatempó azonban kikezde az egészségemet, s 1978-ban rokkantsági nyugdíjba mentem.

— Vezető állásokat töltöttél be, noha — tudtommal — nem voltál párttag.

— Diákkoromban hosszú hónapokat töltöttem a náci Németországnak; alkalmam volt megundorodni a hitlerizmustól. Amikor aztán ránkszakadt a sztálinizmus országvesztő szerencsétlensége, egyenlőségeket tennem nem volt nehéz a két borzalmas, rafinált, megalázó, gonosz rendszer közé. Ez mindvégig visszatartott attól, hogy egypárt-rendszerben párttagságot vállaljak. Kétségtelen, hogy nagyon sok tanulásomba került, hogy ennek ellenére vezető posztokra hívtak meg. De ezekre is csak jóval az 1956-os forradalom után kerülhetett sor.

— Apropó forradalom: mit csináltál akkoriban?

— Az októberi események váratlanul értek bennünket. A tíz csodálatos nap — amire tíz éve vártunk — reményekkel töltött el. Annál

nagyobb volt a csalódásunk, amikor jött a megtorlás, az újabb terror. Engem beválasztottak a munkástanácsba, s e funkciót arra használtam fel, hogy megszerveztem dolgozóink kenyérellátását. Ez nemcsak bonyolult dolog volt, de veszélyes is. Ugyanis át kellett hágnom a kijárási tilalmat, mert hajnalban el kellett jutnom a pékségbe, hogy lekössem a lehetőség szerinti kenyérmennyiséget, amit addig kellett őriznem, amíg a vállalati teherautó érte nem tudott jönni. Egyébként a feleségemmel mindennap bementünk a munkahelyünkre, ha másért nem, hát csitítani a hőzöngőket. Aztán a szabadságharc leverése után megindult az emberáradat nyugatra. Számunkra is nagy volt a csábítás: albrétben sanyilódtunk, csak kifizetésű állásban dolgozhattunk — minden okunk meg lett volna a kivándorlásra. Rádásul megjött Venezuelában élő testvérem szerető hívása is. Maradtunk, kivártunk, alkalmazkodtunk; elfogadtuk a nagyobb kenyeret a hallgatás fejében. Hallgatni ugyanis hajlandók voltunk, de együttcsaholni sosem!

— Hallotam társadalmi munkáidról.

— Az egyik cserkésztörvény így szól: „A cserkész — ahol tud — segít!” Ehhez tartottam magam, amikor sok éven át végeztem társadalmi munkát kerületem tanácsának pénzügyi osztályán. Aztán alapító tagja lettem a Szervezési és Vezetési Tudományos Társaságnak, ahol nyugdíjba vonulásomig vezettem egy munkabizottságot. 1978-ban megalakítottam a „Vidovszky Béla Baráti Kört”, ami később beolvadt a Budapesti Művészetbarátok Egyesületébe, s itt „Vidovszky Béla Emlékbizottság”-ként működik tovább a vezetéssel, azzal a céllal, hogy ne engedjük feledni a kitűnő festőművészt, akit a mai kultúrpolitika oly méltatlanul mellőz. Vidovszky-kutatásomról 1983-ban megjelent egy kis könyv is. Néhány éve pedig a most várossá lett Gyomaendrődön szerveztük meg a mester alkotásaiából összeállított állandó kiállítást. (A művész Gyomán született 1883-ban.) De tovább megyek: tagja vagyok a Magyar Eszperantó Szövetségnek; 1978-tól mintegy tíz évfolyamon át — nem kis munkával — közöltük lapunkban a dolgozatok eszperantó nyelvű összefoglalóit. (Munkámért megkaptam a rangos Zamenhof-plakettet.) Végül, de nem utolsósorban: azt hiszem, egyetlen nem gyógyszerész tagja vagyok a Magyar Gyógyszerészeti Társaságnak, ahol 1975-ben „A szocialista magyar gyógyszerészetért”, 1986-ban pedig a „Societas Pharmaceutica Hungarica” emléklappal tüntettek ki.

— E sokféle tevékenység mellett cikkek írására is futotta az idődből.

— Diákkorom óta írok. Akkor beszámolókat küldtem hazai és külföldi cserkész táborokból, amiket a helyi sajtó közölt. Később tárcáimból, novelláimból is közöltek a lapok (néhányal szerény díjakat is nyertem), majd az anyaggazdálkodás területéről jelentek meg szakcikkeim, végül az utóbbi években Vidovszky Béláról írtam több tucat tanulmányt; valószínűleg ez utóbbikkal találkozhattál a sajtóban. Persze a Gyógyszerészetben is jelent meg több cikkem. Publikációim száma több mint 150.

— Ebben benne vannak a lapunkban közölt „Fogalmazunk igényesebben!” című közleményeid is?

— Nem; ebből 30 folytatás készült, a szerkesztőséghez érkezett kéziratok nyomán. Természetesnek tartom, hogy mint szakíró, foglalkozzam anyanyelvünkkel is. E témában kapcsolatot tartok az MTA Nyelvtudományi Intézete Népművelő közönségszolgálatával, a rádió és a tévé anyanyelvi műsoraival, valamint az Édes Anyanyelvünk c. szakkalappal.

— Korodnál fogva lehetne számos unokád...

— Bizony, nagy kár, hogy nincs. 1944-ben, a legzavarosabb időben találtam meg életemnek máig is hű párját; ezt követően éveken át nem vállalhattunk gyereket, később meg már nem lehetett. Ez nagy szomorúságunk, hiszen népes családban nőttünk fel.

— És mivel foglalkoztál az elmúlt egy évben, mióta átadtad a technikai szerkesztést?

— Megírtam hadifogságom történetét, amihez kiadót keresek. Foglalkozom a lap „könyvismertetés” rovatával, kicsit besegítek a szerkesztésbe, ezért naponta bejárok most is a szerkesztőségbe. Van aztán még egy csomó terv a tarsolyomban, csak erőm legyen hozzájuk.

— Ezt szívből remélem! A szerkesztőség és az MGYT elnöksége nevében is jó egészséget, még sok alkotó évet kívánok. S ehhez — úgy vélem — csatlakoznak olvasóink is, akik egy emberöltőn át a lapunknál végzett munkádból megismerhettek.

Dr. Brantner Antal

KIHELYEZETT MGYT VEZETŐSÉGI ÜLÉS SZEGEDEN

Az MGYT elnöksége Szegeden 1989. június 9-én az MGYT Csongrád megyei vezetőségével közös kihelyezett ülést tartott. Az MGYT elnökség képviselőiben az ülésen részt vett dr. Nikolics Károly elnök, dr. Vincze Zoltán főtitkár, dr. Écsy Zoltán és dr. Burger Kálmán egyetemi tanár alelnökök. A Szociális és Egészségügyi Minisztériumot dr. Szapár Endréné főmunkatárs az MGYT titkára képviselte. A Gyógyszerésztudományi Kar részéről az ülésen megjelent dr. Selmecei Béla egyetemi tanár, dékán, dr. Minker Emil tanszékvezető egyetemi tanár, dr. Bernáth Gábor tanszékvezető egyetemi tanár, dr. Kata Mihály egyetemi docens, dr. Tóth László mb. tanszékvezető egyetemi docens, dr. Simon Lajos egyetemi docens, dékánhelyettes. Az MGYT Csongrád megyei szervezetének vezetőségét dr. Mezey Géza egyetemi docens, Garamvölgyiné dr. Horváth Mária főgyógyász, elnökhelyettes, dr. Gaizer Ferencné titkár, Rákos Gyula a Gyógyszertári Központ igazgató-főgyógyász, dr. Péter Szilveszter megyei főgyógyász, sajtóreferens képviselte.

A kihelyezett ülésnek három napirendje volt. Elsőként dr. Mezey Géza számolt be az MGYT megyei szervezetének elmúlt 3 évi tevékenységéről. A beszámolóban külön hangsúlyt kapott az a speciális körülmény, hogy a megyei szervezet munkáját az egyetemi háttér, a tudományos potenciált jelentő Szegedi Akadémiai Bizottság támogatásával végezheti. A taglétszám évek óta állandó, 220 fő. A megyei szervezet a tevékenységét az éves terv alapján végzi. 1986 és 1988 között 32 alkalommal, 73 tudományos ülés hangzott el, melyből 10 külföldi előadó volt. A szakmai tudományos program végrehajtásában igen sikeresek a szakma prominensei előadásában megtartott hosszabb, továbbképző jellegű előadások. Az egy-egy ilyen jellegű tudományos ülésen résztvevők száma esetenként a 200 főt is meghaladja. A tudományos program mellett a megyei szervezet súlyának megfelelően vesz részt a szakmai érdekek képviselőiben (helyi tv-műsor, sajtó), a szakpolitikai koncepciók végrehajtásában, a gyógyszerészet történeti hagyományainak ápolásában (dr. Dávid Lajos-centenárium), az emberi kapcsolatok ápolásában (gyógyszerészbál), más tudományos szervezetekkel való aktív együttműködés fejlesztésében.

A beszámolón Mezey dr. külön kitért arra, hogy a társaság munkáját, a célok megvalósítását a megyei Gyógyszertári Központ nagymértékben és hathatósan segíti.

Második napirendi pontként dr. Minker Emil professzor tájékoztatta az elnökséget a Szegedi Akadémiai Bizottság Gyógyszerészeti Szakbizottságának tevékenységéről.

A beszámolóban elhangzott, hogy a bizottság 1988 áprilisában alakult. Tevékenysége túlnő a megyén. Az eltelt időszakban 4 rendezvényt tartott. Programjában elsődleges a tudományos célzatú előadások tartása, tanfolyamok beindítása. Máris gyümölcsöző együttműködése van a környező megyék, elsősorban Bács-Kiskun megye tudományos életével, melynek keretében Kecskeméten klinikai farmakológiai tanfolyamot tartottak. Folyamatban van a kapcsolatfelvétel a Gyula városi Tanács kórházával is.

A SZAB Gyógyszerészeti Szakbizottsága tevékenységében elrendő célként fogalmazta meg, hogy közreműködjön a gyógyszerészettel (gyógyszerekkel) kapcsolatos mindenféle tudomány megismerésében és megismertetésében. Minker professzor hangsúlyozta, hogy igen jónak és hasznosnak találja a szakbizottság és megyei szervezet közötti együttműködést.

Harmadik napirendi pontként dr. Nikolics Károly az MGYT elnöke aktuális szakpolitikai kérdésekről adott tájékoztatást. A tájékoztatás elsősorban a szakmát érintő, a szakma jövőjét várhatóan meghatározó kérdések köré csoportosult. Szó volt a január 9-én bevezetett gyógyszerexpediálási jogszabály továbbfejlesztéséről, a gyógyszerészeti magántevékenység bevezetésének lehetőségéről, illetve a bevezetést akadályozó körülményekről, a Gyógyszerészeti Kamara létrehozásáról, a szakgyógyszerészképzés feltételeinek módosításáról. A tájékoztatás részletesen szólt az MGYT tudományos programjáról. Ezt követően dr. Vincze Zoltán főtitkár az MGYT és külföldi szervezetek közötti szakmai kapcsolatokról, a megalakuló Gyógyszerészeti Kamara jelentőségéről adott tájékoztatást.

Az ülést követően az elnökség megtekintette a régi Apáthy Kollégium tanulóijában a helyreállított, Szent Imrét ábrázoló freskót.

Dr. Mezey Géza, Dr. Péter Szilveszter